

Анастасія Брачук

Національний університет “Одеська юридична академія”, Україна

КОНЦЕПТ «СПРИЯННЯ ТОРГІВЛІ» У МИТНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ

Anastasiia Brachuk

National University “Odesa Law Academy”, Ukraine

THE TRADE FACILITATION CONCEPT IN THE CUSTOMS LEGISLATION

The article provides the review of the "trade facilitation" concept formation process in international agreements and other instruments of international law on customs cooperation. The main approaches to the "trade facilitation" concept and its constituent parts are considered. It is highlighted that the common characteristic of all such measures is the reduction of costs for importation or exportation of goods not related to the payment of customs duties or the application of quantitative restrictions. The extraordinary dynamism of this process is highlighted, which results in a constant extending of the range of issues and of the set of measures to create favorable conditions for legitimate trade. The formation process of the trade facilitation concept can be traced back to the first half of the 1920's. However, due to a number of factors, both economic and political, the realization of trade facilitation measures began only in the late 1970's.

Keywords: trade facilitation, customs procedures, customs formalities, simplification, harmonisation, international trade, customs law, WTO, WCO, UNECE.

Не дивлячись на те, що термін “сприяння торгівлі” (trade facilitation) вже досить давно використовується, як у практиці міжнародного співробітництва, так і у науковій літературі, єдиного його визначення ще й досі не сформульовано. Більше того, цей термін є динамічним, поступово охоплюючи все нові та нові сфери, пов’язані з регулюванням міжнародної торгівлі, що створює додаткові проблеми щодо точного окреслення його обсягу. Разом з тим, визначення змісту “сприяння торгівлі” є важливим з точки зору формування системного підходу реалізації заходів, передбачених міжнародними зобов’язаннями в цій сфері. При цьому розглядати необхідно саме динаміку розвитку відповідної термінології, її зв’язки із конкретними завданнями, що вирішувалися на тому або іншому етапі розвитку та специфіку конкретних міжнародних інституцій, що виробляли стандарти в сфері сприяння торгівлі. Саме вирішенню вищезазначеного завдання і присвячена дана стаття.

Проблематика сприяння торгівлі достатньо широко представлена у західній науковій та науково-практичній літературі, зокрема, у даній статті використовуються наукові розвідки Дж. Вілсона, К. Манн, Р. Помфрета, Т. Отцукі, П. Соурдіна. В українській правовій науці дані питання розглядалися більш фрагментарно, з акцентом на окремі елементи сприяння торгівлі: спрощення митних процедур, управління ризиками, система “Єдине вікно”. Зокрема можна виділити роботи В. Науменко, П. Пашко, Б. Кормича, тощо. Тож, насамперед, необхідно сформулювати комплекс характеристик терміну “сприяння торгівлі”, яка б дозволила охарактеризувати весь обсяг заходів, що реалізуються у її рамках.

Наявність різних підходів до визначення обсягу поняття “сприяння торгівлі” та його зміна у часі підкреслюється у роботах різних авторів. Наприклад, у виданні Світового Банку “Досягнення потенційних переваг від сприяння торгівлі: глобальна перспектива” Дж. Вілсон (*J. Wilson*), К. Манн (*C. Mann*), Т. Отцукі (*T. Otsuki*) вказують застосування поняття “сприяння торгівлі” як у вузькому, так і у широкому сенсі. “У вузькому сенсі зусилля із сприяння торгівлі просто спрямовані на логістику руху товарів через порти або більш ефективний документообіг, пов’язаний із транскордонною торгівлею”¹. Тобто, у даному випадку сприяння торгівлі не виходить за питання

¹ Wilson, J., Mann, C., Otsuki, T. (2004). Accessing the Potential Benefit of Trade Facilitation: A Global Perspective. *World Bank Policy Research Working Paper 3224*. World Bank. February 2004. <<https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/14733>>

інфраструктури та процедури виконання митних формальностей, що забезпечують пропуск товарів на митну територію.

Разом з тим, останнім часом відмічається розширення тлумачення терміну “сприяння торгівлі”. Зокрема, дане визначення було розширено за рахунок включення таких аспектів, як “середовище у якому здійснюються торговельні транзакції, прозорість та професіоналізм митного та регулятивного середовища, а також гармонізація стандартів та відповідність міжнародним та регіональним правилам. Все це змістило фокус зусиль щодо сприяння торгівлі в середину державних кордонів на внутрішні політики та інституційні структури... До того ж, швидка інтеграція мережевих інформаційних технологій у торгівлю означає, що сучасні визначення сприяння торгівлі повинні охоплювати і технологічний концепт”¹. Як ми бачимо, більш широке тлумачення терміну “сприяння торгівлі” охоплює не лише правила щодо переміщення товарів через митний кордон, а й особливості застосування таких правил митною адміністрацією та іншими суб’єктами владних повноважень, що здійснюють регуляторну політику в сфері зовнішньої торгівлі. Окрема увага приділяється використанню сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що дозволяють створити безпаперове середовище і мають позитивний ефект як на швидкість, так і на прозорість та неупередженість виконання формальностей, пов’язаних із ввезенням та вивезенням товарів.

В цьому аспекті слід згадати, що Словник міжнародних митних термінів Всесвітньої митної організації (ВМО) відтворюючи поняття митних формальностей, що міститься у Розділі 2 Генерального додатку Конвенції щодо спрощення та гармонізації митних процедур “операції, які повинні бути виконані відповідними особами та митницею з метою дотримання митного законодавства”, окремо зазначає, що “ці формальності можуть включати такі, що відносяться до фітосанітарних, ветеринарних, імміграційних, валютних та ліцензійних правил”². Таке розширювальне тлумачення митних формальностей фактично охоплює як виконання дій щодо дотримання митного законодавства, так і виконання вимог всіх інших нормативно-правових актів, контроль за дотриманням яких здійснюється під час переміщення товарів через митний та державний кордон. Відповідно визнається важливість усього регулятивного середовища в цілому для цілей спрощення формальностей та процедур, пов’язаних здійсненням міжнародної торгівлі товарами та функціонуванням міжнародного транспорту.

Слід зазначити, що перші кроки у напрямку, який наприкінці ХХ ст. отримав назву “сприяння торгівлі” були зроблені достатньо давно. Зокрема, в цьому аспекті, слід виділити Міжнародну конвенцію щодо спрощення митних формальностей (*International Convention Relating To The Simplification Of Customs Formalities*), підписану в Женеві у 1923 р. під егідою Ліги Націй. Конвенція 1923 р. містила цілий ряд положень, які сьогодні відносяться до заходів зі сприяння торгівлі.

Зокрема, згідно ст. 1 Конвенції 1923 р. країни-учасниці погоджувалися з тим, що їх комерційні відносини повинні бути ускладнені “надмірними, непотрібними або довільними митними або іншими подібними формальностями”. З огляду на таку згоду, країнами-учасницями бралось на себе зобов’язання переглянути “положення що стосуються митних або інших подібних формальностей, які передбачені їхніми законами або правилами, положеннями чи інструкціями, виданими їх адміністративними органами, з метою їх спрощення та адаптації, час від часу, до потреб зовнішньої торгівлі та уникнення перешкод такій торгівлі, крім тих, що є абсолютно необхідними для захисту основних інтересів держави”³.

Як ми бачимо, поміж іншим, дана норма визначала певні критерії, відповідно до яких митні формальності оцінювалися з точки зору ускладнення або перешкоджання міжнародній торгівлі.

По-перше, це такі критерії, як “надмірність” та “непотрібність”. При цьому надмірність та непотрібність митних формальностей визначалися з точки зору “захисту основних інтересів держави”. Тож, виходячи із логіки Конвенції 1923 р., якщо формальності безпосередньо не впливали

¹ Wilson, J., Mann, C., Otsuki, T. (2004). Accessing the Potential Benefit of Trade Facilitation: A Global Perspective. *World Bank Policy Research Working Paper 3224*. World Bank. February 2004. <<https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/14733>>

² *Glossary of International Customs Terms*. World Customs Organisation. November 2013. D/2013/0448/20.

<http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/resources/~/_media/949B39871CE147BAB2667EC6758F29C8.ashx>

³ *International Convention Relating To The Simplification Of Customs Formalities*. Geneva, November 3, 1923. *League of Nations. Treaty Series. Vol. 30. 1924 – 1925*, 371.

на рівень захисту відповідних інтересів, то подібні формальності підпадали під категорію тих, що підлягали спрощенню.

По-друге, це критерій “відповідності” митних формальностей потребам зовнішньої торгівлі, або принаймні відсутності перешкод торгівлі з боку таких формальностей. В іншому випадку, митні формальності підлягали адаптації до потреб вільного здійснення зовнішньоторговельних операцій.

Нарешті, ще одним критерієм була “довільність” митних формальностей. При цьому уникнення подібної “довільності” трактується у двох аспектах. З одного боку, як впливає із зміст ст. 1 Конвенції 1923 р. всі формальності повинні бути прямо передбаченими національними законами та інструкціями адміністративних органів. Тобто реалізовувався принцип дій суб’єктів владних повноважень виключно в рамках повноважень і у спосіб, передбачені законом. З іншого, ст. 2 Конвенції 1923 р. встановлювала “принцип справедливого ставлення по відношенню до митних або подібних правил або процедур, формальностей щодо надання ліцензій, методів верифікації або аналізу, тощо”. Таким чином, в даному аспекті відсутність довільності можна розглядати як однаковий спосіб застосування митного законодавства щодо будь-якого суб’єкта зовнішньої торгівлі.

Розуміння самого змісту “спрощення формальностей”, пов’язаних з імпортом або експортом значною мірою деталізувалися у наступних нормах вищезазначеної Конвенції. Наприклад, виходячи із зобов’язань щодо ліцензування імпорту або експорту (ст. 3) можна визначити наступні способи спрощення відповідних формальностей:

– негайне, прозоре та у максимально визначене повідомлення громадськості умов виконання формальностей;

– максимальна простота та стабільність методів виконання формальностей;

– мінімальна затримка у виконанні формальностей тощо;

Слід зазначити, що реалізації в повній мірі ідей закладених у Конвенцію 1923 р. завадила економічна криза 1929 – 1934 рр., яка спричинила значне зростання рівня тарифних та нетарифних бар’єрів, відсунувши питання перешкод торгівлі з боку особливостей національних митних формальностей на другий план. І це не дивно, адже саме витрати на здійснення імпорту або експорту обумовлюють рівень складності доступу товарів на іноземні ринки.

В своїй книзі “Сприяння торгівлі: визначення, вимірювання, пояснення та зниження вартості міжнародної торгівлі” П. Соурдін (*P. Sourdin*) та Р. Помфрет (*R. Pomfret*) визначають сприяння торгівлі, як “зниження торговельних витрат” (с. 3), зазначаючи при цьому, що “торговельні витрати відносяться до різниці між витратами на внутрішню та зовнішню торгівлю, іншими, ніж витрати, що відносяться до традиційних засобів зовнішньоторговельної політики, таких як імпорتنі мита”. Відповідно, за такого підходу “торговельні витрати включають витрати на транспортування та витрати на розмитнення, але існує сіра зона стосовно того чи повинні витрати після кордону включатися при розрахунку торговельних витрат”¹.

Тож, як ми бачимо, сам термін “сприяння торгівлі” чітко прив’язується до міжнародної торгівлі, і повинен описувати заходи, спрямовані на зменшення витрат, обумовлених саме міжнародним характером такої торгівлі. При цьому, він чітко розмежується із питаннями лібералізації торгівлі, які охоплюють застосування тарифних та нетарифних бар’єрів. Власне кажучи, увага до питання сприяння міжнародній торгівлі багато у чому обумовлена як раз успішним просуванням в галузі лібералізації торгівлі, яке було досягнуто у другій половині ХХ ст.

І дійсно, адже за умови встановлення у 30 – 40 рр. ХХ ст. середньої ставки ввізного мита у митних тарифах провідних країн на рівні 35 – 48%², витрати, наприклад, на подання митних декларацій або простої транспортних засобів під час здійснення митного контролю вдавалися абсолютно незначними, порівняно із обсягами митних платежів. Тож і не вважалися істотною перешкодою для міжнародної торгівлі.

Завдяки ж переговорним процесам в рамках ГАТТ – СОТ сьогоденний рівень митного оподаткування для найбільш розвинутих країн складає приблизно 3 – 5 %. До цього слід додати численні регіональні угоди щодо вільної торгівлі, такі як NAFTA або EFTA, двосторонні угоди про вільну торгівлю тощо. Таким чином, поступово, із процесом лібералізації світової торгівлі, витрати

¹ Sourdin, P., Pomfret, R. (2012). *Trade Facilitation: Defining, Measuring, Explaining and Reducing the Cost of International Trade*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 3.

² Кормич, Б.А. (2015). Тарифні переговори та створення ГАТТ-47: процедури і принципи. *Митна справа*, 1, 4.

пов'язані із доставлянням товарів на митну територію та здійсненням відповідних формальностей починали займати все більш помітну частку у загальних видатках на здійснення зовнішньоторговельних операцій.

Не дивно, що саме ті міжнародні організації, які свого часу були рушійними силами у процесах лібералізації світової торгівлі – Світова організація торгівлі (СОТ), Всесвітня митна організація (ВМО) та відповідні агенції ООН (в першу чергу, Конференція ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД) та Європейська економічна комісія ООН (ЄЕК ООН)), почали приділяти окрему увагу питанням сприяння міжнародній торгівлі через зменшення витрат на виконання формальностей пов'язаних з експортом або імпортом.

Слід зазначити, що однією з перших до питань сприяння торгівлі звернулася саме ЄЕК ООН. Принаймні процес формування її рекомендацій щодо даної проблематики розпочався ще 1961 р. та включав такі основні етапи:

1961 р. – створення Четвертої Робочої групи ЄЕК ООН щодо сприяння процедурам міжнародної торгівлі (*UNECE Working Party on Facilitation of International Trade Procedures – WP4*) (Зараз Центр ООН із сприяння торгівлі та електронній комерції);

1974 р. – видання Рекомендації № 4 “Національні органи сприяння торгівлі” з фокусом на процедури та стандартизацію документів;

1999 р. – перегляд Рекомендації №4 “Національні органи сприяння торгівлі” (ECE/TRADE/242) із збільшенням уваги до системи стандартів електронного обміну даними UN/EDIFACT;

2000 р. – видання настанов до Рекомендації № 4 щодо створення ефективного середовища для торгівлі та транспорту у взаємодії з ЮНКТАД, утворення Національних комітетів із сприяння торгівлі та транспорту¹.

Своє бачення питань сприяння торгівлі ЄЕК ООН виразила у Рекомендації № 4. під назвою “Національні органи щодо сприяння торгівлі” (перша редакція від 1974 р., друга редакція від 2001 р.), в якій (п. 14) зазначається, що “Сприяння торгівлі охоплює формальності, процедури, документи та операції, які стосуються міжнародних торговельних транзакцій. Її цілями є спрощення, гармонізація та стандартизація для того, щоб транзакції стали легшими, швидшими та більш економічними, ніж раніше”². При цьому наводилося і тлумачення всіх трьох складових сприяння торгівлі, згідно якого:

– спрощення – це процес ліквідації всіх непотрібних елементів та дублювання формальностей, процесів та процедур (п. 15);

– гармонізація визначається, як вирівнювання національних формальностей, процедур, операцій та документів з міжнародними конвенціями, стандартами та практиками (п. 17);

– нарешті, стандартизація у сприянні торгівлі, це – процес розвитку узгоджених на міжнародному рівні форматів для практик і процедур, документів та інформації (п. 19).

Таким чином, поняття “сприяння торгівлі” охоплює одночасно і внутрішньодержавні і зовнішні функції, що здійснюються урядом. При чому, виключно на внутрішньому, односторонньому рівні може здійснюватися лише спрощення формальностей, процедур та процесів, оскільки воно полягає у ревізії їх кількості та змісту з метою пошуку та ліквідації зайвих елементів. В той же час гармонізація та стандартизація не можуть бути реалізовані у відриві від міжнародного співробітництва держави, оскільки потребують узгодження між якомога більшою кількістю держав загальних принципів та правил побудови національного законодавства, у першу чергу в галузі адміністративного права.

Крім того, у даній Рекомендації визначаються два основні фактори через які особливості національних формальностей можуть негативно впливати на міжнародну торгівлю (п. 10). Першим таким фактором є витрати пов'язані із виконанням формальностей при перетині товарами митних кордонів, другим – невизначеність обмовлена різницею у офіційних правилах та практиках різних

¹ Butterly, T. Historical Perspective on National Trade Facilitation Bodies. *Global Trade Solutions Section. UNECE*. <https://www.wto.org/english/tratop_e/tradfa_e/documents09_e/unece_april09_e.pdf>

² *National Trade Facilitation Bodies. Recommendation No. 4, second edition, adopted by the United Nations Centre for Trade Facilitation and Electronic Business (UN/CEFACT)*. UN Economic Commission for Europe. Geneva. October 2001. ECE/TRADE/242. <https://www.unece.org/fileadmin/DAM/cefact/recommendations/rec04/rec04_ecetrd242e.pdf>

держав. При цьому, слід розуміти, що відповідні формальності створюються державами для контролю за рухом товарів через митні кордони, і з точки зору самих торговельних або транспортних операцій є лише додатковими витратами часу та коштів. Саме цей фактор і спонукав авторів зазначеної Рекомендації обстоювати необхідність консультацій та вивчення впливу встановлених державами формальностей на міжнародну торгівлю.

Що стосується СОТ то в рамках цієї організації питання сприяння торгівлі почали активно розглядатися з середини 90-х рр. ХХ ст. Зокрема, сприяння торгівлі були підняті вже на першій Міністерській Конференції СОТ у 1996 р¹. стало однією з центральних тем обговорення на Дохійському раунді переговорів СОТ, одним з результатів якого, власне і стало підписання Угоди про сприяння торгівлі СОТ (УСТ)². При чому, як не дивно, у самій УСТ дефініції “сприяння торгівлі” не наводиться, скоріше її зміст розкривається через комплекс заходів передбачених її нормами. В той же час у Спільній заяві за результатами Четвертого глобального перегляду допомоги торгівлі від 8 липня 2013 р., що проводився за 27 членів СОТ та міжнародних організацій, визначалися три ключові результати реалізації завдань УСТ, до яких відносяться: скорочення часу на розмитнення, збільшення обсягів податкових надходжень та спрощення процедур для трейдерів³.

Що ж стосується ВМО, то питання сприяння торгівлі вийшли на порядок денний цієї організації під час роботи над новою редакцією Міжнародної конвенції щодо спрощення гармонізації митних процедур (Конвенція Кіото), що відбувалася у рамках Постійного технічного комітету ВМО протягом 1995 – 1999 рр.

Переглянута Конвенція Кіото, в своїй Преамбулі⁴ містить три базові принципи, які відображають підхід до сприяння торгівлі, адаптований в рамках ВМО.

По-перше, основною перешкодою розвитку міжнародної торгівлі та інших видів міжнародного обміну визнаються “розбіжності у митних правилах і процедурах”, а способом вирішення даної проблеми називається усунення таких розбіжностей.

По-друге, визначається три головних інструменти усунення розбіжностей у митних правилах та процедурах, до яких відносяться: 1) спрощення митних правил та процедур; 2) гармонізація митних правил та процедур; 3) стимулювання міжнародного співробітництва між митними адміністраціями.

Нарешті, по-третє, наголошується на тому, що “переваги від спрощення умов міжнародної торгівлі, можуть бути досягнуті без шкоди для відповідних стандартів митного контролю”. Саме досягнення спрощень без зниження того рівня безпеки та забезпечення дотримання митного законодавства, які досягаються завдяки застосуванню заходів митного контролю можна назвати особливістю підходів ВМО до проблем сприяння торгівлі.

Така автентична інтерпретація ВМО питання сприяння торгівлі, базується на ідеї формування належного балансу між “підвищенням безпеки міжнародного торговельного ланцюга постачання та більшим сприянням законній торгівлі”⁵, що знайшло своє відображення у чотирьох редакціях (2005, 2007, 2010, 2012) Рамкових стандартів безпеки та сприяння світовій торгівлі (SAFE Framework of Standards to Secure and Facilitate Global Trade).

Дані Рамкові стандарти були створені завдяки ініціативі ряду країн-членів ВМО, які просували нові погляди на функції митної адміністрації, зокрема щодо зміни акцентів з фіскальної на безпекову та сервісну функції. Відповідно у червні 2002 р. ВМО прийняла Резолюцію щодо

¹ *Singapore WTO Ministerial 1996: Ministerial Declaration*. WT/MIN(96)/DEC 18 DECEMBER 1996.

<https://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/min96_e/wtodec_e.htm>

² Annex to The Protocol Amending The Marrakesh Agreement Establishing The World Trade Organization.

Agreement On Trade Facilitation. 28 November 2014. WT/L/940. <<https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/SS/directdoc.aspx?filename=q:/WT/L/940.pdf>>

³ *Joint Statement – Trade Facilitation Assistance*. Fourth Global Review of Aid for Trade. 8 July 2013, Geneva.

<https://www.wto.org/english/tratop_e/devel_e/a4t_e/global_review13prog_e/jointstatment_sideevent.pdf>

⁴ *International Convention on The Simplification and Harmonization of Customs Procedures (as amended)*. 26 June 1999. <http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/instruments-and-tools/conventions/kyoto-convention/revise-kyoto-convention/body_gen-annex-and-specific-annexes.pdf?la=en>

⁵ *Resolution of The Customs Co-Operation Council on The Framework Of Standards to Secure and Facilitate Global Trade* (June 2005). WCO SAFE Framework of Standards. World Customs Organisation. June 2012.

<<http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/instrument-and-tools/tools/-/media/55F00628A9F94827B58ECA90C0F84F7F.ashx>>

створення робочої групи з безпеки та сприяння (Task Force on Security and Facilitation). Відповідною групою було проведено 6 сесій консультацій, на яких і були сформульовані основні аспекти нового підходу до митного регулювання, які включали:

- інтегровані настанови щодо менеджменту ланцюга постачання;
- переглянута інформаційну модель: 27 ключових елементів відомостей для ідентифікації вантажів високого ризику;
- банк даних щодо передових технологій щодо безпеки та сприяння торгівлі, тощо¹.

Відповідно до оригінальної редакції Рамкових стандартів (п. 1.3.)², такий баланс між безпекою та сприянням торгівлі базується на реалізації чотирьох основних елементів, які покликані забезпечити сумісність підходів різних митних адміністрацій до реалізації безпекової функції та залучення до реалізації даної функції недержавних суб'єктів – безпосередньо економічних операторів, що здійснюють імпорتنі та експортні операції.

Зокрема, три з чотирьох елементів Рамкових стандартів стосуються саме спільних безпекових підходів:

По-перше, Рамкові стандарти гармонізують вимоги щодо попередньої електронної інформації про вантаж для імпорتنих, експортних та транзитних перевезень.

По-друге, кожна країна, що долучається до Рамкових стандартів погоджується запровадити сумісні підходи до управління ризиками щоб протидіяти загрозам безпеці.

По-третє, Рамкові стандарти вимагають щоб на обґрунтовану вимогу країни призначення, яка базується на сумісній методології таргетингу ризиків, митна адміністрація країни відправлення виконала випускну перевірку контейнерів та вантажу високого ризику, переважно використовуючи недеструктивне обладнання (рентген-установки, дозиметри).

Окремо визначається питання залучення недержавних суб'єктів вирішується через реалізацію відповідних заохочень, і визначається у четвертому елементі Рамкових стандартів, згідно якого такі стандарти “визначають переваги, які надає Митниця бізнесу, який відповідає мінімальним вимогам безпеки ланцюга постачання та найкращим практикам”.

Таким чином, можна констатувати існування декількох підходів до тлумачення поняття “сприяння торгівлі” формування яких відбувалося в рамках тих або інших міжнародних інституцій. За вузького підходу дане поняття включає, насамперед, митні формальності, що здійснюються під час пропуску товарів через митні кордони. У широкому – питання сприяння торгівлі охоплюють регулятивне середовище та транспорту інфраструктуру, в рамках яких здійснюються міжнародні передачі товарів. Як правило, особливості тлумачення поняття “сприяння торгівлі” обумовлюється компетенцією відповідної міжнародної міжурядової організації, що формує певні стандарти в цій сфері.

Перші спроби реалізації на міжнародному рівні спільних заходів щодо сприяння торгівлі сягають ще 20-х рр. XX ст., але реальне просування у цій сфері припадає на середину 70-х рр. XX ст. Така ситуація обумовлена, насамперед, істотним зниженням рівня тарифних та нетарифних бар'єрів у другій половині XX ст., що зробило актуальним зменшення інших, ніж тих що пов'язані із сплатою мит, витрат на імпорт та експорт.

References:

1. Wilson, J., Mann, C., Otsuki, T. (2004). *Assessing the Potential Benefit of Trade Facilitation: A Global Perspective*. World Bank Policy Research Working Paper 3224. World Bank. February 2004. <<https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/14733>>
2. *Glossary of International Customs Terms*. World Customs Organisation. November 2013. D/2013/0448/20. <http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/resources/~/_media/949B39871CE147BAB2667EC6758F29C8.ashx>
3. *International Convention Relating To The Simplification Of Customs Formalities*. Geneva, November 3, 1923. League of Nations. Treaty Series. Vol. 30. 1924 – 1925. p. 371.
4. Sourdine, P., Pomfret, R. (2012). *Trade Facilitation: Defining, Measuring, Explaining and Reducing the Cost of International Trade*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 3.
5. Kormych, B.A. (2015). Taryfni peregovory ta stvorennja GATT-47: procedury i pryncypy [Tariff negotiations and creation of GATT-47: procedures and principles]. *Mytna sprava* [Customs affairs], no. 1, 4. [in Ukrainian].

¹ *A Framework Of Standards To Secure And Facilitate Global Trade*. UNECE Round Table. 8 February 2006. <https://www.unece.org/fileadmin/DAM/trans/doc/2006/itc/itcrt_sec/pres1.ppt>

² *WCO SAFE FRAMEWORK OF STANDARDS*. World Customs Organisation. June 2007. <<http://www.un.org/en/sc/ctc/specialmeetings/2007-nairobi/docs/SAFE.pdf>>

6. Butterly, T. *Historical Perspective on National Trade Facilitation Bodies*. Global Trade Solutions Section. UNECE. <https://www.wto.org/english/tratop_e/tradfa_e/documents09_e/unece_april09_e.pdf>
7. *National Trade Facilitation Bodies. Recommendation No. 4, second edition, adopted by the United Nations Centre for Trade Facilitation and Electronic Business (UN/CEFACT)*. UN Economic Commission for Europe. Geneva. October 2001. ECE/TRADE/242. <https://www.unece.org/fileadmin/DAM/cefact/recommendations/rec04/rec04_ecetrd242e.pdf>
8. *Singapore WTO Ministerial 1996: Ministerial Declaration*. WT/MIN(96)/DEC 18 DECEMBER 1996. <https://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/min96_e/wtodec_e.htm>
9. *Annex to The Protocol Amending The Marrakesh Agreement Establishing The World Trade Organization. Agreement On Trade Facilitation*. 28 November 2014. WT/L/940. <<https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/SS/directdoc.aspx?filename=q:/WT/L/940.pdf>>
10. *Joint Statement – Trade Facilitation Assistance*. Fourth Global Review of Aid for Trade. 8 July 2013, Geneva. <https://www.wto.org/english/tratop_e/devel_e/a4t_e/global_review13prog_e/jointstatment_sideevent.pdf>
11. *International Convention on The Simplification and Harmonization of Customs Procedures (as amended)*. 26 June 1999. <http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/instruments-and-tools/conventions/kyoto-convention/revised-kyoto-convention/body_gen-annex-and-specific-annexes.pdf?la=en>
12. *Resolution of The Customs Co-Operation Council on The Framework Of Standards to Secure and Facilitate Global Trade* (June 2005). WCO SAFE Framework of Standards. World Customs Organisation. June 2012. <http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/instrument-and-tools/tools/~/_/media/55F00628A9F94827B58ECA90C0F84F7F.ashx>
13. *A Framework Of Standards To Secure And Facilitate Global Trade UNECE Round Table*. 8 February 2006. <https://www.unece.org/fileadmin/DAM/trans/doc/2006/itc/itcrt_sec/pres1.ppt>
14. *WCO SAFE FRAMEWORK OF STANDARDS*. World Customs Organisation. June 2007. <<http://www.un.org/en/sc/ctc/specialmeetings/2007-nairobi/docs/SAFE.pdf>>